

ABONAMENTUL:

Pentru orașeni 200 Lei pe an
Pentru țărani 100 Lei pe an

Pentru instituții:
Pe un an — — 400 Lei

PUBLIKAȚIUNILE
se primesc la administrație.

Manuscrisele nu se
înapoiază.

ROMÂNUL

REDAȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
str. V. Goldiș (f. Românului)
Nr. 6.

Apare săptămânal.

Redactor resp.:
prof. I. ARDELEAN

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL-ȚĂRĂNESC DIN JUD. ARAD.

† Episcopul Grigorie Comșa

„A trăit 46 ani” spune scurt și cu adânc înțeles, epitaful de pe crucea care i a deschis, Marți în 28 Mai a. c., calea spre împărăția vecinică.

Epitaful de pe cruce nu glăsuiește că a murit, pentru că episcopul Grigorie numai a trăit. Despre pușini oameni în lumea aceasta se poate spune că au trăit, iar dintre aceștia, episcopul Grigorie este cel dintâi.

Călător spre o lume nouă, vecinică și mai bună, ne-a părăsit plin de nădejde și cu zâmbetu-i divin pe buze, așa cum l-am cunoscut și iubit, dar n'a murit.

Grigorie trăiește în sufletul nostru, în sufletul eparhiei sale, căreia i-a însuflat duh din duhul său creștin, viață din viața sa și gânduri din gândurile sale divine.

Episcopul Grigorie a ars neîncetat ca o lumânare, răspândind în jurul său lumină și dulce căldură creștină.

Alăsat în urma sa o muncă gigantică, ce nu va putea fi egalată nici într-o sută de ani de acum înainte. Ca om și Părinte a fost iubit de poporul creștin, dar a avut — ascunși în umbra neputinții — și dușmani; din toate treptele sociale, dar nu din popor.

Il invidiau. Și de multe ori îl găseam cu fruntea umbră de grijă și amărăciunea produsă de atâta răutate omenească... Dar întotdeauna îi revenea zâmbetu-i apostolic în colțul gurii, prinzând nădejdi și puteri noi, căci cauza sa era cauza creștină; viața sa era închinată Neamului și Bisericii lui Hristos.

S'a făcut pe sine de toate, tuturor. Pe cei puternici i-a chemat la Hristos; pe păstori — el însuși Păstor fiind — i-a îndemnat să fie cu grijă și iubire către turmă; pe cei căzuți i-a ridicat; pe neputincioși i-a sprijinit; celor îndurerăți, mângăere le-a fost; cuvânt bun și plin de dar a dat tuturor; fără preget a colindat satele — sute la număr — pentru a duce bisericilor sale cuvânt de mângăere și îmbărbătare și duh de viață creștină.

Episcopul Grigorie ne-a părăsit, căci misiunea încredințată lui, de Tatăl, s'a împlinit... Și cu el se duce și o parte din sufletul nostru, ce plânge cu lacrimi amare o pierdere ireparabilă, lăsând în urmă un gol imens...

Zeci de mii de creștini; bătrâni cu părul albit de vreme, tineri și copii, oameni mari și mici, preoți și laici, au vărsat lacrimi dure-roase și au îngânat rugăciuni, la catafalcul acestui sfânt al Bisericii și Națiunii.

Poporul l-a plâns și-l jelește. Statul l-a făcut funerarii naționale. Insuși M. S. Regele și Guvernul au fost reprezentati.

...Iar Tu Doamne, care ai pus doliu în sufletele noastre fă parte de odihnă vecinică și plăcută acestui ales al tău, iar pe noi nu ne părăsi.

Ion D. Ungureanu

In preajma unor evenimente surprinzătoare

Dl. I. Mihalache chemat urgent la București. — Dnii Stere și Iunian reîntre în partidul național-țărănesc.

Din București ne vine vestea că, în timp ce d. Mihalache vorbea la Chișinău din Basarabia poporului despre statul țărănesc, i-a sosit o telegramă prin care îl chema urgent în Capitală. Dsa a întrerupt conferința și a plecat imediat cu mașina spre o gară unde acceleratul oprise special pentru a se putea urca.

Telegrama l-a chemat în vederea unei vizite de mare importanță care se ține în secret și în urma căreia a avut o lungă întrevedere cu dl. Iulia Maniu cu care ocazie s'a stabilit organizarea acțiunii de masse pe care partidul o va face în curând la Cluj.

În cursul aceleiaș zile dl Mihalache a fost primit în audiență de M. S. Regele.

Regruparea forțelor național-țărănești.

Chemarea telegrafică a dlui Mihalache la București prelungirea șederii în Capitală a dlui Maniu importante vizite făcute de d. Mihalache precum și alte fapte cari se petrec tocmai acum în ajunul marelor serbări ale restaurației, sunt indicii favorabile partidului național-țărănesc cari îi vor asigura o puternică și omogenă activitate politică

Partidele dlor Stere și Iunian vor reîntra în partidul național-țărănesc

Intâmplări politice de mare importanță se vor petrece în curând!

Situația actualului guvern este extrem de critică. Dintr'un moment într'altul se așteaptă căderea guvernului.

Intrunirea fruntașilor național-țărăniști din orașul Arad

Joi 30 Mai fruntașii național-țărăniști din orașul Arad, sectorul Nr. 1 au avut o consfătuire intimă la care au participat următorii dnii: prof. Teodorescu, prof. Ardeleanu, dr. Bojioc, dr. Luțai, dr. Aurel Lazăr, dr. Augustin Lazăr, Colonel Babescu, inv. Ungureanu, Dogmanov, Mojic, Juga, Cristea, Iovin și alții.

La ordinea zilei au fost chestiuni de ordin intern privitoare la organizarea orașului, chestiuni ce se vor pune la punct în mod definitiv într'o altă adunare.

În continuare ședința a fost foarte însuflețită și interesantă prin unele chestiuni ridicate și prin răspunsurile frumoase și promițătoare ce s'au dat de către conducătorii vieții noastre politice din Arad.

Cel dintâi care ia cuvântul în această direcție este dl Dogmanov (măcelar) care aduce aspre imputări fostelor conducători naț.-țăr. ale orașului, pentru motivul că s'au îngrijit mai mult de centru care nu este românesc, lăsând în părăsire suburbiile orașului cari sunt românești și sărace. Dsa cere insistent și energic ca în viitoarea guvernare naț.-țăr. grija cea dintâi să fie îndreptată către suburbii; să li se facă străzi bune și toate cele necesare, căci deacolo vin voturile nu dela streinii din centru.

Dl Mojic ridică cuvântul în numele comercianților și industriașilor Români, aducând la cunoștința asistenților scandaloasele cazuri de licitații publice de concesionări diferite, prin cari Români sunt înlăturați în mod sistematic. Astfel că în centrul orașului rar se vede câte o prăvălie românească. Cere ca în viitor să se găsească toate mijloacele, pentru a face loc Românilor pricepuți și cinstiți în centru.

Dl Colonel Babescu sprijinește doleanțele celor doi vorbitori dinainte cerând ca în viitoarea guvernare cea mai mare atenție să fie dată ridicării Românilor și îmbunătățirilor necesare în suburbiile; Pârneava, Șega, Gai etc.

Tuturor le răspunde dl prof. C. A. Teodorescu secretarul general al organizației și președintele organizației și președinte al sectorului întâi, astfel: Domnilor, dv. aveți perfectă dreptate! Dar trebuie să înțelegeți că foștii demnitarii ai orașului n'au neglijat periferia ocupându-se de centru. Ei au pus în ordine stăzile din centru pentru a spăla rușinea ce ne lovea obrazul oridecâteori venea un strein și găsea tocmai centru într'un hal nemaipomenit. Când să vină rândul suburbiilor, am plecat dela putere.

Eu vă asigur că gândul meu este la fel ca al Dvoastră. Cea dintâi grija a mea este către suburbii. Și vă mai asigur că în viitoarea guvernare naț.-țăr. — oricare dintre noi ar fi primar — își va face programul de lucru începând cu suburbiile. Știu mizeria în care se sbat mahalalele românești etc... și pe cât ne va sta în putință o vom înlătura (aplauze puternice)

Dl prof. Ilie Ardelean asigură deasemeni că se va face tot posibilul pentru suburbii. Arată că, chiar cuvântul de ordine al dlui preș. Mihalache este de a asculta doleanțele tuturor pentru ca pe baza lor să se întocmească programul de lucru. Deaceea crede că e bine că s'au ridicat aceste chestiuni. (aplauze. Trăiască Mihalache)

Dl dr. Bojioc spune că foștii primari și prefeți naț.-țăr. și-au făcut datoria și au lucrat în modul cel mai cinstit.

Rep.

Spre o economie dirijată

Dacă aruncăm o privire asupra tuturor țărilor vedem că acestea se sbat într-o criză morală, politică, economică și socială tot mai acută. Niciodată nu s'a văzut făcându-se atâtea experiențe nu numai pe bătrânul continent European ci și pe noul continent al Americii de Nord, de la venirea lui Rosewell la prezidenția Statelor Unite.

Toate țările civilizate sunt supuse azi unui vast câmp de experiențe unde oameni specializați în domeniul economic, financiar, politic și social se străduiesc să îndrepte această omenire spre un făgaș nou în care făgaș generațiile ce vin să trăiască mai bine. Și când rostesc aceste cuvinte „făgaș nou“ viața nouă înseamnă că elementul economic care are un rol atât de preponderent în viața socială fără a confesă prin aceasta rolul fenomenului ideologic cu tezele anulate și sintezele sale este — tot mai mult reglementat de către o autoritate superioară de asupra indivizilor care este statul tocmai azi când totul se așteaptă dela stat.

Pretutindeni fenomenul economiei dirijate apare. Dar ce se înțelege prin economie dirijată? Prin economia dirijată se înțelege economia organizată după un plan unitar de către o putere centrală care este statul păstrându-se nervul economiei private. Fenomenul economiei dirijate apare în Anglia țara liberalismului clasic care a început să ridice bariere vamale punând o mulțime de taxe asupra mărfurilor importate suspendând etalonul aur, apare în America și în alte țări printre cari trebuie să amintim Rusia unde există o economie dirijată integrală. Pretutindeni în cursul revoluției a căutat să concilieze ideile diferitelor doctrine susceptibile de o conciliere coerentă cu acea doctrină pe care o impune sufletul colectiv. Pretutindeni în cursul evoluției se observează acest fenomen de proces eclectic.

Dovada cea mai palpabilă ne-o oferă următorul fapt: Dacă aruncăm o privire asupra procesului de evoluție care s'a scurs până în zilele noastre, vom observa căsturi de instuțiile capitaliste o mulțime de instituții cu caracter socialist și cu caracter corporatist. Această formă a economiei dirijate prin prisma corporației apare în Italia Austria,

Portugalia și în general în toate țările se accentuează tot mai mult imixtiunea statului în toate domeniile.

În România partidul Național-Tărănesc se numește partidul economiei dirijate. O seamă de fruntași politici sunt partizanii economiei dirijate în frunte cu I. Mihalache I. Maniu N. Lupu și în special cel mai mare financiar al României Mari Virgil Madgearu, care în conferințele sale: „Economie dirijată“, „Corporatismul Italiei“ „Stat normator democratic.“ cum numește conferințiarul noul stat democratic. „Funcțiunile juridice ale economiei dirijate“ a expus cu o logică impecabilă funcțiunile Economiei dirijate. Spațiul acestei coloane nu-mi permite să dezvolt programul partidului în care se oglindesc cât se poate de fidel și sistematic economia dirijată. O economie dirijată la noi nu se poate concepe fără un plan de raționalizare a agriculturii, fără o revizuire a tarifului vamal, fără o reglementare a prețurilor pe piață, fără introducerea monedei dirijate. Azi se impune o revizuire a tarifului vamal, pentru disrugiarea pseudo-industrilor cari sub masea industriei naționale transportă semifabricatele din străinătate transformând produsul final. Căci iață ce zice d. I. Mihalache „Sunt contra celor idustrii cari beneficiind de tariful vamal împoartă cuiele din străinătate punându-le o simplă gămălie în țară.“

Se impune înlocuirea sistemului de conțințare ce a adus la scumpirea vieții prin sistemul compensațiilor, căci numai prin acesta putem obține un supliment de export la exportul pe care îl facem în străinătate. În domeniul Bancar se impune etalizarea Băncii Naționale pentru o cât mai rapidă adaptare a băncii la structura agricolă a acestei țări căci Banca Națională până acum a servit interesele industriei. De aceea se impune în domeniul economic punerea pe picior de egalitate a trafei agricole cu trafa comercială, jumătate din portofoliul Băncii să fie agricol, trafele agricole cu o scadență de 9 luni să fie prelunțite cu 6 luni și punerea pe picior de egalitate a poliței cu warantul.

Gheorghe Mladin
dr în drept.

Politica falimentară

Opinia publică s'a obișnuit de-un timp încoace a înregistra în fiecare zi și cu orice ocazie câte un eșec al actualului guvern, care caută prin discuții interminabile și studii fără sfârșit să salveze o situație dela început greșit creată — scotând la iveală în mod inconștient lipsa de fapt și nepriceperea în treburile statului.

Ne aducem cu toții aminte de studiile întreprinse la fața locului în țara atât de mult oropsiților Moși și cunoaștem deasemenea și comunicatul dat asupra acestor cercetări. Dl. Gh. Tătărescu în declarația făcută presei cu acea ocazie își exprima mulțumirea pentru cercetările făcute și între altele spunea că nu regretă munca depusă de membrii guvernului. A trimbițat oficiosul partidului liberal în coloane lungi fixând cifre și stabilind date, când anume vor începe lucrările, dar toate este au fost uitate acolo la Huedin și Câmpeni. În urma caravanei ministriale, tot ce s'a hotărât a rămas îngropat în munții celor uitații, al căror strigăt de durere nu are răsunet în inimile conducătorilor noștri de azi. Acesta e numai un singur caz de nerespectare a angajamentelor luate în fața țării.

Dar nici în chestiunile de raporturi cu străinătatea conducătorii noștri nu au spiritul de prevedere. Negocierile economice cu Germania, atunci când reprezentanșii lor aceștia li se face la Budapesta o primire așa

de cordială ca aceea ce s'a făcut mareșalului Mackensen, numai spre binele țării nu ne sunt; ba chiar pot zice că sunt spre rușinea noastră. Ungaria se aliază Germaniei și-i face acesteia declarații de dragoste, iar noi Români, buni din fire, vrem de bună voie să aprovizionăm Germania cu petrol și benzină, că armata acesteia, într'un eventual războiu, să ne atace și să ne distrugă.

Aceștea se întâmplă în raporturile cu străinătatea, pe când în ceace privește chestiunile interne, antagonismul dintre ministerul industriei și Banca Națională a devenit ridicul. Toată activitatea ministerului de industrie și comerț să învarte — zadarnic — în jurul regimului economic și al devizelor asupra cărui regim s'au finit și se vor mai ține încă o serie de consfătuiri fără ca să se fi găsit până acum o soluție cât de puțin acceptabilă.

În aceste împrejurări situația creată azi guvernului este primejdioasă dar favorabilă opoziției și dacă privim bine lucrurile, la orizont se ridică ca o speranță ce în scurt timp va trebui să fie fapt împlinit — statul țărănesc — preconizat de Dl. Ion Mihalache, șeful partidului Național-Tărănesc. Falimentul liberal, ca să îi zic așa, nu este departe cu atât mai mult cu cât în urma insucceselor liberale de până acum, opinia publică nu mai crede în vorbe, ci în fapte realizate — ori

liberalii nu au realizat nimic — și se strânge în rânduri tot mai dese sub steagul partidului Național-Tărănesc singurul partid din opoziție care prin valoarea conducătorilor ce stau în fruntea lui singur este, chemat să ridice și să consolideze pe baze trainice economia statului. Lupta ce o duce partidul Național-Tărănesc o să-i aducă victoria și liberalii vor trebui să își recunoască nepriceperea și o să cedeze locul de conducere celor cari prin programul ce și l'au făcut vor fi în stare a ridica țara noastră la nivelul celorlalte state civilizate din Europa.

Intrunirea politică dela Craiova unde au participat 40000 țărani a consfințit și întărit credința în isbânda partidului Național-Tărănesc. Dl. Mihalache șeful partidului Național-Tărănesc în cuvântarea ce-a ținut-o a spus între altele:

„Aci nu s'a făcut o simplă manevră pentru că noi nu ne jucăm de-a politica. Aci a început războiul — războiul ofensiv — cu un scop precis, dărâmarea nu numai a guvernului liberal, ci, a regimului liberal și întărirea unei țări cu legi și drepturi noi și așezarea nouă a statului țărănesc.“

Iar mai departe Dl. Mihalache spune: „Vom ca țărănimia să fie complet stăpână pe economia țării, pe prăvăliile din sate, pe batozele din sate, pe morile din sate.“

Planul de guvernare al partidului Național-Tărănesc este deci bine stabilit și nu i se poate aduce nici o critică serioasă.

Pentru că un stat ca al nostru în care marea majoritate a populației sunt țărani, numai atunci va prospera dacă pătura de jos, masa poporului, va fi îndestulată, căci paralel cu bunăstarea poporului de jos va fi și bunăstarea celorlalte categorii.

La noi, articolele pe care le produce țărănul sunt ieftine, pe când produsele ce servesc țărănimii sunt scumpe. S'a crezut la început că guvernul liberal va fi în stare să salveze această stare de lucruri. Dar această speranță s'a risipit repede în vânt. Toate actele guvernului s'au încercat pe spatele țărănului, profitând băncile liberalilor și fabricile acestora. Produsele fabricilor s'au scumplit, pe când cele ale țărănilor s'au ieftinit, iar folosul cel mai mare după urma conversiunii l'au tras băncile, putem chiar spune că conversiunea s'a făcut spre a salva aceste bănci cari în bună parte sunt în mâna liberarilor.

Asfel stând lucrurile, contra acestei guvernări, care, de tristă amintire va fi în istoria politică și economică a țării, s'a ridicat ca singură salvare partidul Național-Tărănesc, care, pe dărâmurile unei cărmuiri putrede, va zidi clădirea nouă a statului român țărănesc, iar guvernul liberal, ca ultim lucru cuminte ce îl poate face, este să plece cât mai curând din locul pe care — datorită unei nenorocite întâmplări — îl ocupă.

Partea oficială

Dl. Sandor Ion, din comuna Macea, care până în prezent a fost șef de sector, este exclus din partidul Național-Tărănesc, Organizația Județului Arad, pentru că a aderat la acțiunea de destrămare a partidului întreprinsă de Dl. Alex. Vaida.

Totdeodată se încredințează în mod provizoriu cu președinția organizației locale, Dl. Ineuan Ion alui Gligor, urmând a se ocupa cu organizarea și înscrierea de membrii noi.

vicepreședinte Mihai Cosma

Dr. Augustin Lazar avocat
s' a mutat în
strada Coșbuc Nr. 4. - Telefon 201.

Citiți și răspândiți
„ROMÂNUL“

Dece luptăm împotriva liberalilor?

În ultima vreme, în viața politică a țării noastre s'au afirmat anumite curente și stări care au acaparât atențiunea celor mulți și au abătut partidul național-țărănesc din câmpul luptei lui firești: lupta împotriva partidului liberal.

În ultimele luni profesioniștii naționalismului au scos îndrăzneț capul, întărâtați de perspectivele luminoase și temeinice pe care țărănismul și constituționalismul le au și le afirmă tot mai categoric în politica românească. „Numerus valachicus“, „Nullus“, „Proportionalis“ și altele sunt totatătea prăvălii în care clientela odată păcălită și speculată nu va mai pune nicicând piciorul. În locul unei acțiuni viguroase pentru mobilizarea energiilor, frezirea inițialivelor și realizarea de fapte temeinice sociale, economice, politice, culturale, neguțării de „românism“ zăpăcesc lumea noastră cu effine, neserioase și criminale apeluri la ură, la dărâmare; mulți dintre matadorii acestor îndemnuri au făcut o viață între-gă căsnicie de interese materiale cu acei împotriva cărora ridică asfăzi glasul lor făjarnic. Demascarea acestora este necesară pentru a li-se lua toată apa dela moara lor stricată în care au dijmuit ani îndelungași, fără milă, pe toți, Români și neromâni. Ei se vor sfârși atât prin îndărânică opoziție a bunului simț românesc care simte repede prezența înșelătorilor cât și prin destrămarea pornită din mijlocul lor de câtră dornicii de parvenire și aventură; pentru că acești trâmbișai de românism n'au nici obraz, nici răbdare, nici credință.

Să nu scăpăm însă deloc din vedere pe permanenții noștri adversari politici pe liberali. Ceilalți sunt spumă și așchii aruncate de furtuna crizei morale și economice din zilele noastre. Liberalii sunt acei cari, de zeci de ani, în vremuri bune și rele, falsifică, viața publică a României, sprijinesc interese meschine și limitate, orientează viața socială și economică, culturală și politică în direcțiuni cari nu sunt ale nevoilor, nizuințelor și rosturilor noastre firești.

De când au apărut în viața publică a României, liberalii au fost permanent în contradicție cu doctrina pe care au afișat-o. Liberalism înseamnă, mai întâi de toate, libertate de acțiune, de inițiativă, de gândire, de scris, lăsarea individului pe seama propriilor lui însușiri, neamestecul Statului în viața economică și de alt fel, a societății, etc.

Ori, ce au făcut liberalii? Din Stat, care trebuia să fie numai un păzitor al ordinii și un îndrumător al vieții generale a națiunii, au făcut o vacă de muls pentru toată clientela politică, îmbogățind prin Stat și din averea Statului o sumedenie de neisprăviți cari apoi, prin averea astfeci câștigată și-au arogat drepturi în viața publică a țării, sfidând pe oamenii onești și muncitori. Așa au apărut în orașe „marii industriași“, „marii comercianți“, „marile bănci“. În același timp, în sate, populația românească își ducea traiul barbar, prelungire de stări feudale, fără știință de carte, roasă de boli. Aveam „industrie națională“ suprăncurajată în detrimentul consumatorului rural și urban, țără „eminamente agricolă“, cea mai bună școală în România de ieri era școala de poduri și șosele iar nu vreuna de agricultură. Numai inițiativa de jos, perzcutată la început de cei de sus, a dus la creerea unor condițiuni ușurătoare de viață gospodărească la țară prin mișcarea cooperatistă.

Cântecul jalnic n'a amușit nici la hotarele de foc ale războiului întregirii. Imbubații și nărăviții de ieri și-au adus în România nouă toate bagajele simțirii, metodelor și apucăturilor lor. Și au găsit cozi de topor și în noule provincii. Cei cari nu au avut o afinitate organică cu realitățile și sensibilitatea acestor provincii s'au oferit politiciant-

lor liberali; ofertă care le-a adus foloase materiale mari.

Astăzi liberalii sugrumă libertatea de a scri și de a vorbi prin stare de asediu și cenzură, „individualiștii, folosesc Statul pentru îmbogățiri personale, practică un feroce intervenționism de Stat în foarte domeniile vieții economice și sociale, nesocotesc interese esențiale ale țărănismii ocrotind o burghezie de origine dubioasă, cooperația a servit-o intereselor lor de club și deși au pretins totdeauna că dețin cheia prosperității

economice, n'au nici o soluție eficace. Înțelegerea realităților românești le este deformată liberalilor de anahronismul doctrinei lor și de spiritul acaparator mercantil de care sunt stăpâniți.

În congresul recent al partidului național-țărănesc s'a limpezit arhitectura Statului românesc de mâine. Președintele partidului, dl Ion Mihalache, într'o expunere impresionantă a înfățișat structura socială, economică și morală a Statului național-țărănesc. Și acest Stat se opune, categoric, falsului Stat creat de liberalii români pe seama unor categorii cari nu sunt esențiale în structura României contemporane. Primatul țărănismii într'un Stat format din țărani este felul spre care trebuie să nizuim și pe care îl vom atinge numai luptând hotărât împotriva practicilor, mentalității și metodelor liberale, împotriva instrumentului lor, partidul liberal.

Prof. Dr. Victor Jinga Cluj

De vorbă cu sătenii

Din scrisorile d-lui Manolescu Strungă

Ați auzit de Manolescu-Strungă? E ministrul care încheie convenții economice cu alte țări. Adică, convenții de sărăcie, căci economice nu le putem spune decât atunci când am obține un cât de mic beneficiu. Dar aici nu e cazul. E ministrul care se îngrijește de exportul bogățiilor noastre. E omul care socotește toată ziua, produsele plugăriei noastre. El fixează și prețul și cantitatea a tot ce exportăm. Ține în geantă socoteala porcilor noștri, socoteala ouălor, a cerealelor a cărbunelui, a petrolului, ba chiar și a floricelelor din care se scot doctorii și pe care nu le-a semănat și nu le-a vdat nici d. Manolescu-Strungă, nici partidul dela cărmă, dar pe cari se îngrijește să le vândă.

Cu geanta, așa doidora, colindă pe la Berlin, Londra și pe unde a mai auzit că e roși.

Se duce să le ofere streinilor. Se duce să cumpere ceace noi n'avem.

Da. Exportul nostru e asigurat, decând pichetele de grăniceri îl vād des pe ministrul dela industrie și comerț. Toate produsele noastre au drumul deschis spre alte țări.

Petrolul nostru se varsă peste granițe fără niciun zăgaz.

Dar toate pe prefuri de nimic. Sau de pomana, în toată puterea cuvântului.

Să vă povestesc ceva, din ceace lucrează d. Manolescu-Strungă:

A stat multă vreme la Berlin (vezi bine, pe banii țării) și încheiat un acord cu Germanii. Adică a făcut un act între noi și ei. Actul e semnat de dumneavoastră săteni, căci cine l-a ales pe domnul cu convențiile? Așa că prezintă garanție mare pentru Germania.

Ce spune în acest act? Că Germania primește oricât petrol, în contul datoriilor făcute de importatorii noștri în trecut. Dar, pentru tot exportul nostru de petrol, Germania nu ne va socoti decât 30% din preț în bani, restul de 70% în mărfuri. S'o spunem pe înțeles: Să zicem, că România e datoare Germaniei, un miliard lei. Suntem obligați să le dăm petrol în valoare de un miliard, dar ni se scade numai 30% din acest miliard, căci pentru 70% ni se dau mașini de alea de ale lor... Și atunci, am datorat un miliard, din care n'am plătit decât 300 mil. și ceva, restul

suntem datori, cu toate că le-am dat petrol pentru întreaga datorie. Ne-a forțat, prin această, să le cumpărăm și marfa.

Mai spune în contractul încheiat de mințosul nostru dela industrie și comerț ca Germanii la rândul lor nu ne plătesc datoriile ce le au față de noi, decât tot în mărfuri.

Și mai e ceva. Germania ne cere banii pentru furniturile pe care ni le efectuase deja în contul datoriilor de războiu, sub motiv că această țară refuză să mai plătiască reparațiile de războiu. Deci, și acești bani trebuie să-i plătim.

Și se mai zice că lângă actul încheiat mai sunt 11 scrisori *secrete*, în care numai România se obligă, iar Germania deloc.

Astea-s numai dintr'o scrisoare de ale domnului Strungă. Astea sunt numai un fir din natra sărăciei, care se urzește mereu.

Săptămâna viitoare o să vă mai spun și altele.

I. L. Bolovan.

A APĂRUT monumentală lucrare a domnului *maior N. Popovici* (fiu al județului Arad):

OMULE,
CUNOAȘTE-TE!

(Curs practic de caracterologie)

cu prefața ilustrului savant cu renume mondial

Dl prof. univ. med. Dr. G. Marinescu.

Lucrarea cuprinde 300 pagini, format mare, cu un carnet anexă de 150 figuri explicative. Cartea aceasta, pe care o recomandăm tuturor intelectualilor, este o lucrare unică în felul ei, tratând chestiuni cu totul necunoscute în literatura noastră.

Redacția.

COMERCIANȚI

faceți reclamă în ziarul Românu și ve-ți încheia bilanșul anului cu

BENEFICIU

Național-Țărăniștii din organizația

jud. Arad sprijinesc în primul rând

ziarul „Românu” care este al lor.

Falimentul Politicii Liberale

Toată lumea știe că, din punct de vedere economic, scopul principal al liberalismului — la noi în țară — a fost ridicarea industriei și comerțului. Au vrut ca dintr'o țară agricolă ca România, să facă o țară industrială, ca Germania, sau ca Belgia bunăoară.

Trebue să recunoaștem că acesta a fost un gând smintit, care urmărit de toate guvernele liberale, a adus țara în situația economică de azi: cu o industrie, așa zisă, națională trăind pe spinarea poporului întocmai ca păduchele, alături de un comerț de mărfuri și de bani, deadreptul jefuitor (dovadă că a trebuit să se vină cu legea conversiunii).

Cine nu știe ce însemnează legea conversiunii? Că statul în mod oficial, și-a dat seama că poporul a fost jefuit (din vina multelor guvernări liberale) cu dobânzi și prețuri nemaipomenite, urmărind — prin această lege — să dea înapoi poporului o parte din ceiace i-sa furat, reducând datoritiile.

...Și am ajuns în situația nenorocită de azi. Cheltuielile statului tot mai mari, iar poporul în cea mai neagră sărăcie.

Aci a ajuns țara, iar politica liberală își trăește ultimele clipe.

Sgomotul sinistru al tobelor ce se bat la ușa țăranului și orășanului, pentru secesstrarea și vinderea la licitație a avutului lor, precum și strigătele și înjurăturile agenților fiscalului, nu sunt altceva decât cântecul de înmormântare a liberalismului.

Cu toate că, pentru țăranime, politica liberală a fost o nenorocire, totuși guvernele liberale au condus țara mai multă vreme fiindcă au avut de partea lor orașele, funcționarii, preoșimea, industria și comerțul. Iar țăranimea vota cu cei ce dădeau de băut.

Astfel guvernele liberale au îngenuchiat ineferețele țăranesti dar au avut conducători pricepuți cari au ridicat interesele burgheze.

Au nenorocit țăranimea dar, s'au priceput să se ajute pe ei și instituțiile lor.

Acum au ajuns în așa hal de decadență, încât nici pe ei nu se pot ajuta.

Ziarul independent „Credința“ din București cu data de 23 Mai a. c. ne aduce următoarea știre:

„Din cauza nestabilității regimului comerțului exterior importatorii români nu mai pot cotracta nici un fel de cumpărături pe piețele streine ... etc.

„Cercurile comerciale și industriale sunt însă desolate. Ele nu mai pot spera nimic dela acest guvern.“

Iată dar că și acei cari au sprijinit întotdeauna politica liberală, au pierdut orice nădejde în ei a căror pricepere economică constă în schimbări și reschimbări de regimuri.

Nu se mai poate spera nimic dela guvernul liberal ... decât doar să nimicească și industria și comerțul cum au nimicit economia țăranescă.

... Ș'apoi... **Falimentul total.** J. D. U.

Cărți
Afișe
Ziare
Imprintate la

Concordia

Inst. de Arte Grafice și Edit. S. A.
ARAD, Str. V. Goldiș 6

Vișei în politică

Ziarul independent „Credința“ din București, — la data de 23 Mai a. c. — publică sub titlul de mai sus un interesant articol semnat de dl. **Zaharia Stancu.**

Trecem peste neîncrederea autorului în vreo posibilitate de îndreptare a stărilor de azi, căci dsa le vede în culori negre. Dsa nu crede că va veni îndreptarea, nici din partea „vechilor politicieni“, nici din partea „cadrelor tinere“.

Căci — spune dsa — „**linierii s'au dovedit a fi în politică tot atât de măștavi și hrăpăreși ca și bătrânii, când s'au încadrat în partidele bătrâne**“.

Atunci — ne întrebăm noi — de unde va veni îndreptarea, dacă nici bătrânii, nici tinerii nu sunt în stare s'o aducă. Este b.n.s să pierdem nădejdea?! Să încrucișăm mâinile și să înfundăm capul în nisip — ca struțul — așteptând lovitura mortală?... Nu! Nu!

Viața e veșnică luptă, iar lașii nu merita să trăiască. Cei ce lovesc pela spate sunt demni de disprețul public. O victorie câștigată prin lovituri pela spate e o desonoare.

Sunt și de aceștia în viața politică românească. Cu toate acestea noi sperăm în venirea unor zile mai bune. La venirea acestor vremuri nu va fi vorba de tineri sau bătrâni, de trăgători de sfori sau protejați ai anumitor fuste ei, de însăși Națiunea.

Când Națiunea se va fi deșteptat; când Țărănimea va fi conștientă de drepturile sale, de datoritiile sale și de puterea sa, atunci va veni schimbarea și fericirea.

Atunci țăranimea nu se va mai lăsa amețită de formulele de stânga sau de dreapta. Va avea o sigură formulă: **Formula Țărănescă**, una și nedespărțită.

Formula țăranescă este singura adevărată; toate celelalte sunt mincinoase.

Sunt odioase formulele de extremă stânga (comuniste) dar miroase urât și cele de dreapta. Iată ce spune „Credința“ despre aghiotantul formulei de dreapta „Numerus Valachicus“:

„Noi nu ne putem închipui un Ardeal reprezentat în guvern prin Viorel Tilea. Nici un Ardeal, trăgând sfori urât mirositoare, spre a veni la putere, prin același Viorel Tilea. Refuzăm să credem că Ardealul e Viorel Tilea și nu ne îndoiim că aceasta e și credința Ardealului.“

Băiatul acesta bălan, ca un vișel și ceva ceva mai deștept decât doi vișei, nu e decât un biet impostor, pe care, acum câți-va ani, o glumă de cafeana l-a făcut subsecretar de stat. Băiatul Viorel odată instalat în palatul Cantacuzino a fost cuprins de amețelile mării. Profilul lui a căpătat rigiditate și mâinile lui lustru. Fiindcă știa că de câteori deschidea gura dintre buze îi sbucnesc vrăbiile și-a împus politica tăcerii și, în fața multora a trecut un înțelept.

Guverne au venit și guverne au plecat. Viorel Tilea a venit cu unele și a plecat cu altele.

Între timp ca să-și consolideze șubreda poziție politică a ținut intrigă, a provocat certuri, a simalat împăcări. A subvenționat cluburi sportive și suspecte asociații studentești. A practicat spionajul politic și a devenit, în sfârșit prin corupție, șef de organizație la Sibiu.

Carierea lui s'ar fi putut sfârși aci. Dar nimic nu-i mai prmejdios în politică decât capul cu mintea puțină. Viorel Tilea s'a visat șef al Ardealului, poate și prim ministru. Și cum în partidul național țăranesc nu avea loc de alții sa agățat de formula naționalistă lansată de Vaida al cărui îmbuibat moștenitor se dorește.

Jocul n'a prins nici măcar pentru naivi. Viorel Tilea spre desnădejdea sa, se va mulțumi deci pe viitor cu tovarășia Eduard Felice Nazareno Mirto, Garabet Aslan, Frumazackis-D.R. Ioanișca și cu președinția de onoare a câtorva cluburi sportive.

Ca să poată să-și facă „presă bană“ și ca să-și plătească electorii Viorel Tilea patronează afacerile grupului „Soll“ compus din bani patrioți unguri, încearcă e-

lectrificarea câtorva linii de cale ferată cu un grup de financiari unguri pe care-i reprezintă și se recomandă pe unde trebue „Viorel Tilea valahal omul nu mai puțin valahalui Șapira dela Astra vagoane“.

E vremea gunoaielor politice. E vremea politicet deșănțate.

Viorel Tilea băiatul dela Sibiu, bălan ca un vișel și deștept cât doi vișei agită ținuturi lansează lozinci definitive.

Nu e momentul să fim elegiaci. Nici îngăduitori.

Vișei sunt frumoși pe pajiște când pasc și se baligă.

Vom fi de acord cu Țărdelenii când vom spune că vișei n'au ce căuta în politică“.

Omul sfințește și locul și idea. Dacă omul e păcătos și măștăvit la rău, le spurcă pe amândouă. Dec, înainte de toate să căutăm la om. ***

Factura sufletească a celor plecați cu Dl Vaida

Nu voi scrie despre calomniile și vorbele de ocară pe cari ziarele Dlui Vaida le adresează zilnic preșinilor de eri. Nu ne scoborim să răspundem cu aceleași urite vorbe și acuze, (obiceiuri de fațe și de precupețe). Înregistrăm numai demnitățile și înalțimea de gândire și simțire cu care răspundem și ne comportăm noi la atacurile lor înveninate.

Nu putem însă trece peste un fapt constat și de președintele nostru Dl. Ioan Mihalache și pronunțat răspical în cuvântarea ținută cu ocaziunea adunării comitetului Județean.

Dl. Vaida a fost filtrul, strecurătoarea, care a destilat și curățit componența partidului național-țăranesc. Cu D-sa au plecat toți aceia cari nu s'au putut aclimatiza cu principiile rigurose țăraniste și larg naționale ale partidului. Erau adevărați membri unii membri cari nu puteau înțelege acest larg democratism pe care îl propagă partidul nostru: erau unele suflete bastarde cărora le mirosea prost opinca pentru care noi luptăm. Acești membri cari au plecat ne acuzau că noi bolșevizăm țăranimea când o deșteptăm ca să-și cunoască și prelinde drepturile lor. Ei voiau o țăranime proastă și supusă tuturor nedreptăților; noi dorim o țăranime deșteptată, luminată, demnă și puternică, care să prelinde puterea în Stat pentru cei cari doresc binele ei.

Statul acesta este țăranesc; încheagat din durerile, suferințele și rezistența împreună cu jefite a țăranimei de pretutindenea. Noi ne punem în serviciile ei și fericirea celor mulți și năpăstuiți de soarte și de greutăți. Ne-am înfrățit soarta noastră cu soarta lor, iacrimile noastre cu lacrimile lor, bucuriile noastre, cu bucuria lor. Noi nu dăm îndărăț. Știm că atunci când să rup cătușele omul este bolnav de slăbit, știm că atunci când să smulge legătoarea dela ochi bolnavul suferă de puterea luminei pe care nu a văzut-o decât în vis: știm că mulți ne pun bețe în roate și mai cu seamă prietini de eri cărora le pute opinca și se cred cu toții plămădiți din aluat mai frumos mirositor, dar noi suntem chemați să croim soarte mai bună pentru țăranii noștri așa cum sunt ei.

Țara aceasta este țară de țărani, iar noi vom fi credincioși năzuințelor și nădejdelor lor. Așa înțelegem noi politica și străduințele noastre.

Tiparul CONCORDIA Institut de Arte Grafice și Editură S. A. Arad, Strada V. Goldiș Nr. 6.